

участь у народних святах і обрядах, пізнаючи їх зміст, розвиваючи художні здібності, навички колективної взаємодії [1].

Уроки образотворчого мистецтва дають змогу ефективно розвивати в учнів почуття прекрасного, формувати уявлення про візуальне мистецтво, знайомство з образною мовою різних видів і жанрів мистецтва, розвивати інтерес до художньої творчої діяльності, виховувати національно-сформовану особистість.

Ще однією формою організації навчання та виховання національно-патріотичної свідомості молодших школярів є проведення виховних годин у формі: зустрічей з волонтерами, майстер-класів за участю дітей та батьків з виготовлення сувенірів тощо. Доцільно організовувати виховні проєкти: «Україна – рідний край», «Я і моя родина», «Україна – моя батьківщина». Проводити виховні години та тематичні бесіди за темами: «Славетні українці», «Козацькому роду немає переводу» тощо. Проводити конкурси малюнків, оберегів, організувати написання листів та малюнків воїнам ЗСУ.

Таким чином, образотворче мистецтво відіграє важливу роль у формуванні національно-патріотичної свідомості як учня так і вчителя, виховуються почуття любові до рідного краю та України.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Методичні рекомендації щодо національно-патріотичного виховання у загальноосвітніх навчальних закладах. URL: [mon.gov.ua. patriotichne-vih-metodichni-19-05-2015.pdf](http://mon.gov.ua/patriotichne-vih-metodichni-19-05-2015.pdf)
2. Концепція національно-патріотичного виховання дітей та молоді URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/uploads/public/5d5/279/7ca/5d52797ca746c359374718.pdf>
3. Сутність національного виховання (мета, завдання, принципи, зміст) – Педагогіка. URL: https://pidru4niki.com/14860110/pedagogika/sutnist_natsionalnogo_vihovannya_meta_zavdannya_printsipi_zmist

Тремба Діана Володимирівна
студентка 1 курсу магістратури, педагогічного факультету,
ПВНЗ «Міжнародний економіко-гуманітарний університет
імені академіка Степана Дем'янчука»

Науковий керівник:
Красовська Ольга Олександрівна
д.п.н., професор кафедри теорії та методик початкової освіти
ПВНЗ «Міжнародний економіко-гуманітарний університет
імені академіка Степана Дем'янчука»

ШЛЯХИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УМОВ НАСТУПНОСТІ МІЖ ХУДОЖНЬО-ЕСТЕТИЧНИМ ВИХОВАННЯМ У ДОШКІЛЬНІЙ ТА ПОЧАТКОВІЙ ОСВІТІ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ

З переходом загальної середньої освіти на нові терміни, структуру та зміст навчання актуалізується питання пошуку шляхів забезпечення цілісного розвитку особистості на різних рівнях освіти. Неперервність здобуття людиною освіти є можливою за умови реалізації принципів перспективності і наступності між суміжними рівнями освіти. Забезпечення наступності змісту та методики дошкільної та початкової освіти, відповідність Базового компонента дошкільної освіти віковим особливостям дітей старшого дошкільного віку та вимогам концептуальних засад реформування Нової української школи.

У контексті нашого дослідження особливого значення набувають питання забезпечення умов наступності освіти дітей дошкільного й молодшого шкільного віку, які набули всебічного вивчення вітчизняними вченими А. Богуш, О. Кононко, І. Лапшиною, Т. Поніманською, О. Проскурою, Т. Степановою, Т. Фадєєвою. Українські науковці О. Боделан, Л. Дзюбко, Г. Назаренко, Л. Федорович, О. Чепка, Н. Черепаня у своїх працях розкривають особливості процесу моделювання організаційно-педагогічних умов забезпечення наступності між дошкільною й початковою освітою. Різноманітні дидактичні аспекти реалізації умов наступності освіти дітей дошкільного і молодшого шкільного віку висвітлюються у науково-методичних напрацюваннях: екологічне виховання, природознавство – Л. Іщенко, Т. Мантула, Г. Петушкова, Д. Струннікова; розвиток мовлення – Н. Гавриш, Л. Порядченко; розвиток інтелекту, творчих і художніх здібностей – Т. Астраханцева, С. Гаврилюк, О. Тупічкіна, С. Уфімцева. У сучасних наукових дослідженнях І. Гончарової, Л. Коломієць, М. Прокоф'євої, О. Соколової розкриваються проблеми формування готовності педагогів до реалізації зв'язків між закладами дошкільної освіти і початковою школою, інтеграції професійної підготовки вихователів і вчителів.

Попри таке наукове розмаїття, впровадження Концепції Нової української школи вимагає пошуку нових шляхів забезпечення умов наступності між дошкільною та початковою ланками освіти, що актуалізує проблему дослідження. Тому маємо на меті виявити шляхи вдосконалення дошкільної освіти у контексті реалізації Концепції освіти дітей раннього та дошкільного віку та Концепції Нової української школи.

Концепція освіти дітей раннього та дошкільного віку – система науково-обґрунтованих положень, що визначають стратегічні напрями освітнього розвитку дітей від народження до шкільного віку відповідно до викликів глобалізованого світу, цифрового суспільства, очікувань громадян України щодо державницької позиції підтримки дошкільного дитинства. Метою Концепції є визначення провідних ідей і принципів щодо забезпечення на засадах дитиноцентризму системних змін в освіті дітей раннього та дошкільного віку, управлінні системою дошкільної освіти на різних її рівнях [3, с. 2]. Як зазначають автори-розробники, дошкільна освіта є стартовою платформою для подальшої освіти упродовж життя, першою обов'язковою сходинкою в системі неперервної освіти, фундаментом формування людського капіталу суспільства [3, с. 5].

Формула Нової української школи складається з дев'яти ключових компонентів: нового змісту освіти, заснованого на формуванні компетентностей, потрібних для успішної самореалізації в суспільстві; педагогіці, що ґрунтується на партнерстві між учнем, учителем і батьками; умотивованому учителеві, який має свободу творчості й розвивається професійно; орієнтації на потреби учня в освітньому процесі, дитиноцентризмі; наскрізному процесі виховання, який формує цінності; новій структурі школи, яка дає змогу засвоїти новий зміст і набути компетентності для життя [2, с. 2].

Знання та вміння, взаємопов'язані з ціннісними орієнтирами учня, формують його життєві компетентності, потрібні для успішної самореалізації у житті, навчанні та праці. вчитися впродовж життя; спілкування іноземними мовами; математична компетентність; ініціативність і підприємливість; екологічна грамотність і здорове життя; обізнаність та самовираження у сфері культури. Загальнокультурна компетентність – це здатність розуміти твори мистецтва, формувати власні мистецькі смаки, самостійно виражати ідеї, досвід та почуття за допомогою мистецтва [4, с. 5].

Мистецька компетентність включає складну систему знань, умінь, комунікації в галузі та відповідального ставлення. Учень початкової школи повинен мати знання: володіти системою знань про цілісність художньої культури та видову й жанрову специфіку мистецтва в обсязі, необхідному для здійснення професійної діяльності; володіти знаннями з теорії мистецтва, змістом специфічного мистецького тезаурусу, художньо-образної мови різних видів мистецтва; знати творчість найвідоміших вітчизняних та зарубіжних діячів культури і мистецтва; знати кращі зразки музичного, образотворчого, хореографічного, театрального, екранного світового та українського національного мистецтва; розуміти місце й роль українського національного мистецтва у просторі загальнолюдських цінностей.

Учень початкової школи повинен мати вміння: розуміти, інтерпретувати, емоційно оцінювати твори мистецтва, естетичні явища на основі засвоєних знань, власних світоглядних уявлень та ціннісних орієнтацій; використовувати художньо-образні засоби різних видів мистецтва: образотворчого (лінію, форму, об'єм, простір, композицію, колір), музичного (мелодію, ритм, гармонію, темп, лад, тембр, регістр), хореографічного, театрального, екранного (міміку, жести, костюми, декорації, музичний супровід) з метою втілення художнього образу в різних видах і жанрах мистецтва; використовувати художні техніки, технології, матеріали, прийоми творення різних видів образотворчого мистецтва; імпровізування, хоровий, ансамблевий та сольний спів, пластичне інтонування, гру на елементарних музичних інструментах, рухи під музику, рольові ігри, етюди з метою набуття свободи вираження у власній творчій діяльності.

Концепція Нової української школи ставить перед дошкільною освітою пріоритети формування особистісної та соціальної компетентностей дитини, а також визначає особливу важливість формування пізнавальних інтересів дошкільника, цілісної картини оточуючого світу та мотивації до шкільного життя. Змістом нині діючого Базового компонента дошкільної освіти визначено

освітні лінії, що формують необхідні компетентності для забезпечення наступності освітнього процесу в закладі дошкільної освіти та Новій українській школи. Інваріантну частину змісту дошкільної освіти систематизовано за освітніми лініями «Особистість дитини», «Дитина в соціумі», «Дитина в природному довкіллі», «Дитина у світі культури», «Гра дитини», «Дитина в сенсорно-пізнавальному просторі», «Мовлення дитини», що забезпечує формування ряду компетентностей: здоров'язбережувальну, особистісно-оцінну, родинно-побутову, соціально-комунікативну, природничо-екологічну, предметно-практичну, художньо-продуктивну, сенсорно-пізнавальну, математичну, мовленнєву [1, с. 2].

В контексті нашого дослідження особливої актуальності набуває проблема наступності формування мистецької компетентності дітей дошкільного віку та учнів початкової школи. Базовим компонентом дошкільної освіти визначено опанування освітньої лінії «Дитина у світі культури», у результаті якої повинна сформуватися художньо-продуктивна компетентність дитини як здатність сприймати мистецький твір позиції краси; виявляти себе емоційно сприйнятливим та естетично чуйним глядачем, слухачем, наслідувачем мистецьких зразків – образотворчих, музичних, танцювальних, літературних; здатним виявляти художню активність як складову особистісної культури.

Для досягнення зазначених результатів необхідно передбачити нові підходи до підвищення кваліфікації працівників галузі дошкільної освіти, зменшити кількість дітей у групах, організувати ефективну просвітницьку діяльність батьків дітей дошкільного віку, залучити школи до реальної співпраці з закладами дошкільної освіти. Нова генерація педагогів дошкільної освіти має бути готовою до побудови освітнього простору в закладі дошкільної освіти, співзвучного з цінностями гуманістичної філософії, психології та педагогіки. Це передбачає не лише сформованість гуманістичних цінностей у майбутніх педагогів, їхньої особистісної зрілості, широкого світогляду, високого рівня освіченості, а й практичну вмільність створювати відповідне освітнє середовище, будувати взаємини з вихованцями на засадах партнерства, здатність до розуміння себе та іншого, конкретної ситуації буття. Заявлені гуманістичні цінності освіти, ідеї особистісно зорієнтованої педагогіки, практики психолого-педагогічної підтримки, гуманної педагогіки, педагогіки розуміння та партнерства мають складати підґрунтя професійної підготовки майбутніх педагогічних працівників закладів дошкільної освіти.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Базовий компонент дошкільної освіти України: Науковий керівник: А. М. Богущ. Київ. 2012. 26 с.
2. Державний стандарт початкової освіти: затв. постановою Кабінету Міністрів України від 21.02 2018 р. № 87 Урядовий кур'єр. 2018. № 38. 43 с.
3. Концепція освіти дітей раннього та дошкільного віку. Національна академія педагогічних наук України. Київ: ФОП Ференець В.Б., 2020. 44 с.
4. Концепція нової української школи. [Електронний ресурс] Режим доступу: <https://drive.google.com/file/d/0BzKkv8gxSZUkMzZMb27.10.2016> р. 40 с.